

Publieksactie essentaksterfte levert 147 mogelijk resistente exemplaren op

Om de essentaksterfte in Nederland in kaart te brengen lanceerde het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN) in juni de website Essentaksterfte. nu. Tot nu toe zijn er ruim 600 waarnemingen doorgegeven. Uit deze meldingen zijn 147 bomen geselecteerd die zullen worden vermeerderd en getest op resistentie tegen de schimmel. Onderzoeker Paul Copini van CGN licht het onderzoek toe.

Waarom heeft CGN deze publieksactie gelanceerd?

„De belangrijkste reden is dat we op zoek zijn naar essen die resistent zijn tegen of tolerant zijn voor essentaksterfte. We hebben in onze proefvelden vele essen staan maar slechts een fractie heeft nauwelijks last van de schimmel. Voor ons resistentieonderzoek willen we er volgend jaar echter zo'n 200 hebben om verder te onderzoeken. Op deze manier proberen

we aan die bomen te komen.”

Wat vindt u van de resultaten van de actie?

„Daar zijn we erg blij mee. De actie heeft 147 gezond ogende essen opgeleverd die in gebieden stonden met een hoge infectiedruk. De 200 bomen waarmee we aan de slag willen zullen we volgend jaar dus waarschijnlijk wel halen. De actie is namelijk nog niet afgelopen. We gaan door en hopen nog meer exemplaren te vinden om te onderzoeken. Vooral uit gebieden waarvandaan we nu nog niet zoveel materiaal hebben, zoals Limburg, Groningen, Friesland en Zeeland. Zo willen we de genetische basis zo breed mogelijk houden. We roepen iedereen dan ook nog op om meldingen te blijven doen.”

Hoe gaat het onderzoek nu verder in zijn werk?

„We gaan de geselecteerde

bomen vermeerderen en inoculeren met de ziekte. Daarvoor zijn we nu bezig met het selecteren van de juiste varianten van de schimmel om de bomen mee te infecteren, want ook binnen de schimmel bestaan varianten. In het verleden zijn wel eens proeven mislukt omdat er met de verkeerde stam van ziekteverwekkers is gewerkt en dat willen we voorkomen. Vervolgens gaan we de bomen vermeerderen en rond deze tijd volgend jaar planten we ze uit als een 'breeding seed orchard'. Daaruit verwijderen we dan steeds de bomen die toch niet blijken te voldoen en wat er overblijft is het uitgangsmateriaal voor verdere vermeerdering. We vermoeden wel dat er nog veel bomen zullen afvallen omdat die wel vatbaar zijn, maar in het veld mogelijk een gunstige standplaats hebben waardoor ze toch niet ziek geworden zijn.”

Hoe lang zal het duren voordat de bomen of zaden beschikbaar komen op de markt?

„Het is wel echt een lange-termijnproject. Bij de veredelingsprogramma's die met iepen gedaan zijn, duurde het vaak wel 18 jaar voordat planten uitgegeven werden. We verwachten wel dat dit sneller zal gaan omdat ik niet denk dat we uitgebreid bomen hoeven te kruisen. Het zal hopelijk vooral om selecteren gaan. Maar er gaan jaren overheen voor de bomen zaden dragen en ze zullen daarnaast ook nog op factoren als groei en stamvorm beoordeeld moeten worden. Soms kun je daarover al iets zeggen aan de hand van de moederbomen die in het veld zijn gevonden, maar als de gezonde bomen die gemeld zijn, bijvoorbeeld geknot waren, is het maar afwachten hoe ze zich ontwikkelen.” <